

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра описової та клінічної анатомії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної та навчальної
роботи
д.мед.н., проф. Власенко О.М.

« » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови та ший»

Освітній рівень: другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 22 «Охорони здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітня програма: ОПП «Стоматологія»

2024-2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови та шиї» (варіативна складова) для студентів за освітнім рівнем другий (магістерський), спеціальністю 221 “Стоматологія”, 2 курсу стоматологічного факультету.

Розробники: професор кафедри описової та клінічної анатомії, д.м.н., професор Шевченко О.О., доцент кафедри описової та клінічної анатомії, к.м.н., доцент Кобзар О.Б., доцент кафедри описової та клінічної анатомії к.м.н., доцент Дорошенко С.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри описової та клінічної анатомії
Протокол № 1 від «_____» 2024 р.

Завідувач кафедри описової та клінічної анатомії
професор _____ І.В.Дзевульська

Робочу програму схвалено на засіданні циклової методичної комісії з природничих дисциплін.

Протокол №1 від «_____» 2024 р.

Голова циклової методичної комісії з природничих дисциплін
к.б.н., доцент _____ Л.В.Яніцька

Перезатверджено:

на 20__/20__ н.р. _____ Яніцька Л.В. «__» ____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ Яніцька Л.В. «__» ____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ Яніцька Л.В. «__» ____ 20__ р. протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ Яніцька Л.В. «__» ____ 20__ р. протокол №__

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – 22 «Охорона здоров'я»	Вибірковий компонент	
Модуль -1	Спеціальність – 221 «Стоматологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		3-4 рік	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація з сучасних оперативних втручань		Семестр	
		V -VIII	
Загальна кількість кредитів/ годин - 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 дистанційних - 10 самостійної роботи студента – 60	Освітній рівень- другий (магістерський) рівень вищої освіти	10	
		Практичні заняття	
		20	
		Лабораторні	
		-	
		Самостійна робота -	
		60	
		Індивідуальні завдання	
		Протокол операції	
		Вид контролю	
		Диференційний залік	

2.Мета, очікувані результати навчання та критерії результатів навчання

Мета.

набуття кожним студентом компетентностей з клінічної анатомії ділянок голови та шиї, необхідних для обґрунтування клінічного діагнозу, розуміння патогенезу різних захворювань, розвитку можливих ускладнень, технічних прийомів оперативних втручань.

Результати навчання.

знати:

- спеціалізовані концептуальні знання з клінічної анатомії ділянок та органів голови та шиї людини (ЗК 2,3,4,6,7,8,9,10,12; ФК 2,5,8,9,18; ПРН 1,2,3,19,20)
- інтерпретацію топографоанатомічних взаємозв'язків органів з позицій варіаційної та вікової клінічної анатомії (ЗК 2,3,4,6,7,8,9,10,12; ФК 2,5,8,9,18; ПРН 1,2,3,19,20)
- принципи та техніку використання хірургічних інструментів (ЗК 2,3,4,6,7,8,9,10,12; ФК 2,5,8,9,18; ПРН 1,2,3,19,20)
- принципи первинної хірургічної обробки ран голови та шиї (ЗК 2,3,4,6,7,8,9,10,12; ФК 2,5,8,9,18; ПРН 1,2,3,19,20)

- основні етапи оперативних втручань, які найчастіше застосовуються в хірургії голови та шиї (ЗК 2,3,4,6,7,8,9,10,12; ФК 2,5,8,9,18; ПРН 1,2,3,19,20)

вміти:

- демонструвати володіння технікою виконання основних оперативних втручань на трупах людей та тварин (ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)
- демонструвати володіння знання з клінічної анатомії для обґрунтування діагнозу різних патологічних станів (ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)
- демонструвати володіння використовувати знання з клінічної анатомії для обґрунтування патогенетичних механізмів розвитку різних патологічних станів (ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)
- демонструвати володіння володіти основними хірургічними інструментами (ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)
- демонструвати володіння основними принципами первинної хірургічної обробки ран (ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)
- демонструвати володіння технікою виконання основних оперативних втручань на трупах людини, тваринах та тренажерах ((ЗК 1,2,3,4,6,7,8,10,12; ФК 2,5,8; ПРН 1,2,3,19,20)

Критерії оцінювання результатів навчання

Відмінно ("5") - Студент правильно, чітко і логічно і повно відповідає на всі стандартизовані питання. Стабільно правильно вживає анатомічні і хірургічні терміни. Робить узагальнення матеріалу, доповнює свою відповідь знанням додаткової літератури. Правильно ідентифікує хірургічний інструментарій і дає чітку відповідь про мету його застосування під час оперативного втручання.

Добре ("4") - Студент правильно, інколи за допомогою пояснювальних питань, відповідає на стандартизовані питання поточної теми. Правильно вживає анатомічні і хірургічні терміни. З окремими помилками проводить ідентифікацію хірургічного інструментарію і дає неповну відповідь про мету його застосування під час оперативного втручання.

Задовільно ("3") - Студент неповно, за допомогою пояснювальних питань, відповідає на стандартизовані питання. Не може самостійно побудувати чітку, логічну відповідь. Неповно вживає анатомічні і хірургічні терміни. З помилками ідентифікує хірургічний інструментарій і не дає відповіді про мету його застосування під час оперативного втручання.

Незадовільно ("2") - Студент не знає матеріалу або відповідає на поставлені питання поточної теми недостатньо, неповно, не може побудувати логічну відповідь, не відповідає на додаткові питання, не розуміє змісту навчального матеріалу. Неправильно ідентифікує хірургічний інструментарій і не дає відповіді про мету його застосування під час оперативного втручання.

Критерієм успішного проходження студентом підсумкового оцінювання є отримання мінімальних оцінок за кожним запланованим результатом навчальної дисципліни.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Вступ до клінічної анатомії та оперативної хірургії».

Тема 1. Вступ до клінічної анатомії та оперативної хірургії

Історія розвитку навчальної дисципліни «Клінічна анатомія та оперативна хірургія».

Предметне поле і завдання клінічної анатомії. Методи топографо-анатомічного дослідження.

Предметне поле і завдання оперативної хірургії. Класифікація хірургічних операцій. Етапи оперативних втручань. Принципи оперативних втручань

Тема 2. Первинна хірургічна техніка.

Хірургічний інструментарій і зшивальна апаратура.

Техніка роз'єднання і з'єднання тканин. Сучасний шовний матеріал та зшиваюча апаратура. Шви. Вузли Тимчасова та остаточна зупинка кровотечі. Класифікація та принципи місцевого знеболювання. Принципи первинної хірургічної обробки ран.

Змістовий модуль 2. «Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови»

Тема 3. Клінічна анатомія та оперативна хірургія мозкового відділу голови.

Клінічна анатомія ділянок та порожнини мозкового відділу голови.

Клінічна анатомія мозкових оболонок і міжоболонних просторів. Схема черепно-мозкової топографії. Первинна хірургічна обробка ран мозкового відділу голови. Гематоми мозкового відділу голови. Трепанція черепа (декомпресивна і кістково-пластична). Антротомія.

Поняття про хірургічні втручання при аневризмах, внутрішньочерепних гематомах та крововиливах, пухлинах порожнини черепа. Ендоваскулярні втручання, Краніонавігація.

Тема 4. Клінічна анатомія та оперативна хірургія лицевого відділу голови.

Клінічна анатомія ділянок лицевого відділу голови. Межі, поширення будова, судини і нерви, клітковинні простори бічної, глибокої і передньої ділянок лиця. Клінічна анатомія привушної залози. Клінічна анатомія клітковинних просторів лиця, шляхи розповсюдження запальних процесів. Клінічна анатомія приносних пазух.

Інфільтраційне і провідникове знеболювання на обличчі. Хірургічна обробка щелепно-лицевих ран. Типові розрізи при абсцесах і флегмонах лиця. Інструментарій і операція видалення зубів. Розкриття верхньощелепної та лобової пазух. Відновні операції при вроджених вадах порожнини рота. Резекції верхньої і нижньої щелеп. Операції при анкілозі скронево-нижньощелепного суглоба

Змістовий модуль 3. «Клінічна анатомія та оперативна хірургія шиї»

Тема 5. Клінічна анатомія і оперативна хірургія ділянок та органів шиї.

Клінічна анатомія ділянок, трикутників шиї. Клінічна анатомія фасцій та клітковинних просторів шиї, шляхи розповсюдження запальних процесів. Судини та нерви шиї. Клінічна анатомія органів шиї (гортань, трахея, глотка, стравохід, щитоподібна залоза).

Оголення і перев'язка зовнішньої та загальної сонних артерій. Вагосимпатична блокада за О.В.Вишневським та М.Н.Бурденко. Первинна хірургічна обробка ран шиї. Операції при запальних процесах шиї. Середні і бокові кисти та свищі шиї, методи їх хірургічного лікування. Аневризми сонних артерій і техніка операцій при них. Операції при флебектазії яремних вен. Операції при кривошиї.

Трахеостомія та конікотомія. Інтубація трахеї. Операції на щитоподібній залозі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	В тому числі				
		Л	П	лаб	інд	СРС
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. «Вступ до клінічної анатомії та оперативної хірургії».						
Тема 1. Вступ до клінічної анатомії та оперативної хірургії. Хірургічний інструментарій	1,5	0,5	2			1
Тема 2. Первинна хірургічна техніка.	5	-	2			3
Разом за змістовим модулем 1	16,5	0,5	4			12
Змістовий модуль 2. Клінічна анатомія та оперативна хірургія голови»						
Тема 3. Клінічна анатомія та оперативна хірургія мозкового відділу голови	11,5	3,5	2	-	-	6
Тема 4. Клінічна анатомія та оперативна хірургія лицевого відділу голови	40	2	8			24
Разом за змістовим модулем 2	45,5	5,5	10			30
Змістовий модуль 3. «Клінічна анатомія та оперативна хірургія ділянок і органів шиї»						
Тема 5. Клінічна анатомія та оперативна хірургія ділянок та органів шиї.	28	4	6			18

Разом за змістовим модулем 3	28	4	6			18
Усього годин	90	10	20	-	-	60

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до клінічної анатомії та оперативної хірургії. Клінічна анатомія та оперативна хірургія мозкового відділу голови (склепіння черепа). Первинна хірургічна обробка черепно-мозкових ран	2
2	Клінічна анатомія та оперативна хірургія мозкового відділу голови (порожнина черепа). Схема краніо-церебральної топографії. Первинна хірургічна обробка черепно-мозкових ран. Трепанакції черепа	2
3	Клінічна анатомія лицевого та трійчастого нервів і їх гілок. Місцеве знеболювання на лиці – інфільтраційна, провідникова центральна і периферична анестезії	2
4	Клінічна анатомія та оперативна хірургія шиї. Оголення і перев'язка зовнішньої і загальної сонних артерій. Клінічна анатомія клітковинних просторів шиї. Розрізи при флегмонах та абсцесах шиї. Кисти та свищі шиї. Видалення лімфатичних вузлів шиї (операції Ванаха і Крайля).	2
5	Клінічна анатомія органів шиї (гортань, трахея). Трахеотомія, трахеостомія. Інтубація трахеї. Клінічна анатомія органів шиї (стравохід, щитоподібна залоза). Операції на щитоподібній залозі. Резекція щитоподібної залози.	2
	Усього	10

6. Теми семінарських занять

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Хірургічний інструментарій	2
2	Первинна хірургічна техніка. Шви. Вузли Тимчасова та остаточна зупинка кровотечі.	2
3	Клінічна анатомія та оперативна хірургія ділянок черепно-мозкового відділу голови. Антротомія.	2
4	Клінічна анатомія бокового відділу лица. Привушна слинна залоза. Глибока (міжщелепна) ділянка лица. Клінічна анатомія фасцій і клітковинних просторів лица. Розрізи при гнійних процесах на лиці. Кровообігання лица, особливості венозної системи лица, лімфовідтік	2
5	Клінічна анатомія переднього відділу лица. Ділянка носа (зовнішній ніс і порожнина носа). Приноскові пазухи. Поняття про оперативні втручання на приноскових пазухах. Первинна хірургічна обробка ран лица.	2
6	Клінічна анатомія лицевого та трійчастого нервів і їх гілок. Місцеве знеболювання на лиці - провідникова центральна і периферична анестезії	2
7	Клінічна анатомія присінки і порожнини рота. Топографія зубів. Язик. Дно порожнини рота. Операція видалення зубів. Операції при природженому незрощенні верхньої губи і піднебіння (уранопластика). Резекція верхньої і нижньої щелепи. Операції при анкілозі скронево-нижньощелепного суглоба.	2

8	Клінічна анатомія та оперативна хірургія шиї. Оголення і перев'язка зовнішньої і загальної сонних артерій. Вагосимпатична блокада. Первинна хірургічна обробка ран шиї.	2
9	Клінічна анатомія клітковинних просторів шиї. Розрізи при флегмонах та абсцесах шиї. Кисти та свищі шиї. Видалення лімфатичних вузлів шиї (операції Ванаха і Крайля).	2
10	Клінічна анатомія органів шиї (гортань, трахея). Трахеотомія, трахеостомія. Інтубація трахеї Клінічна анатомія органів шиї (стравохід, щитоподібна залоза). Операції на щитоподібній залозі. Резекція щитоподібної залози.	2
	Усього	20

8. Теми лабораторних занять

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи, класифікація та етапи хірургічних операцій. Хірургічний інструментарій. Мікрохірургічна техніка. Сучасний шовний матеріал та зшиваюча апаратура	6
2	Первинна хірургічна техніка. Техніка підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних, внутрішньоартеріальних ін'єкцій і вливань. Венесекція та венепункція. Види місцевого знеболювання.	6
3	Клінічна анатомія та оперативна хірургія мозкового відділу голови. Кровообіг та іннервація мозкового відділу голови. Вроджені вади мозкового черепа.	6
4	Клінічна анатомія та оперативна хірургія порожнини черепа. Первинна хірургічна обробка ран черепа. Поняття про хірургічні втручання при аневризмах і нетравматичних крововиливах та пухлинах порожнини черепа. Ендovasкулярні втручання, Краніонавігація.	6
5	Клінічна анатомія лицевого та трійчастого нервів. Іннервація лиця.	6
6	Інфільтраційне і провідникове знеболювання на обличчі.	6
7	Клінічна анатомія та оперативна хірургія бічної ділянки лицевого відділу голови. Особливості ран лицевого відділу голови. Принципи первинної хірургічної обробки ран лицевого відділу голови. Клінічна анатомія привушної залози. Клінічна анатомія клітковинних просторів лиця, шляхи розповсюдження запальних процесів. Клінічна анатомія приносних пазух. Первинна хірургічна обробка ран лиця.	6
8	Клінічна анатомія та оперативна хірургія очноямкової та носової ділянок лицевого відділу голови. Принципи ринопластики. Мігруюче стебло В.П.Філатова.	6
9	Клінічна анатомія та оперативна хірургія ротової ділянки. Резекція верхньої і нижньої щелепи.	6
10	Операції при анкілозі скронево-нижньощелепного суглоба. Поняття про хейлопластику. Пластика дефектів нижньої щелепи.	6
	Усього	60

10. Індивідуальні завдання

- самостійна підготовка до практичних занять
- теоретична підготовка до наступного практичного заняття
- вирішення тематичних тестових завдань,
- вирішування тематичних ситуаційних задач
- написання оглядів літератури, рефератів та презентацій за окремими темами навчального матеріалу з використанням додаткової навчальної та наукової літератури

- ідентифікування анатомічних структур на топографоанатомічних малюнках в розділі «Самостійна робота» на сайті кафедри з наступним заповненням таблиць в зошитах для самостійної роботи
- написання протоколів операцій (письмових робіт) за встановленими темами
- виготовлення топографоанатомічних вологих препаратів
- виготовлення наочних засобів навчання (таблиць, топографоанатомічних малюнків, схем операцій та ін.)
- участь та отримання призових місць у всеукраїнських та інших олімпіадах з навчальних дисциплін

Рекомендовані теми протоколів операцій (письмових робіт)

1. Декомпресивна трепанація черепа.
2. Кістковопластична трепанація черепа.
3. Антротомія.
4. Розкриття верхньощелепної пазухи (гайморотомія)
5. Розкриття фронтальної пазухи.
6. Види інфільтраційного місцевого знеболювання в ділянці рота
7. Провідникова периферична анестезія ділянки рота
8. Провідникова центральна анестезія ділянки рота та лиця.
9. Операції при вродженому незрощенні верхньої губи.
10. Операції при вродженому незрощенні піднебіння (уранопластика)
11. Резекція верхньої щелепи
12. Резекція нижньої щелепи
13. Операції при анкілозі скронево-нижньощелепного суглоба
14. Вагосимпатична блокада за О.В.Вишневським і М.Н.Бурденко.
15. Оголення сонних артерій в сонному трикутнику
16. Операції при флебектазії яремних вен.
17. Верхня та нижня трахеотомія
18. Субтотальна субкапсулярна струмектомія за О.В.Ніклеєвим
19. Операції при вроджених свищах і кистах шиї

11.Методи навчання

- словесні (вербальні) методи навчання - інструктаж, пояснення, бесіда, консультування, дискусія навчальна;
- наочні методи навчання – ілюстрування (плакати, схеми, малюнки), демонстрація (навчальні фільми, мультимедійна презентації, біологічні засоби (труп, муляжі, музейні препарати);
- практичні методи – відтворюючі, тренувальні та творчі вправи, експеримент, моделювання.
- інтерактивні методи навчання - фронтальне опитування способом «вільного мікрофону» або «ланцюжка», ділові ігри, ситуаційні задачі або кейс-метод, робота в малих групах з елементами дебріфінгу і навчальної дискусії.

12.Методи та форми контролю, розподіл балів, які утримують студенти, оцінювання

Методи контролю: усний (опитування, виступи із ІРС, вирішування ситуаційних задач) , письмовий (контрольні роботи, написання протоколів операцій), практичний (оволодіння практичними навичками), тестовий.

Форми контролю: індивідуальні завдання, презентації, перелік стандартизованих питань для практичних занять, індивідуальні завдання для СРС, комплекти тестових завдань для практичних занять, контрольні роботи, ситуаційні задачі, протоколи операцій, підсумковий контроль (ПК).

Розподіл балів, які отримують студенти:

Оцінка поточної успішності (поточний контроль) визначається як сума балів оцінки за роботу на кожному практичному занятті. На кожному практичному занятті проводяться такі методи поточного контролю:

- перевірка самостійної письмової роботи на кожне заняття, яка була виконана у позааудиторний час - ідентифікування анатомічних структур на топографоанатомічних малюнках в розділі «Самостійна робота» (платформа ЛІКАР);
- вирішення тестових завдань за темою кожного практичного заняття (платформа ЛІКАР), контроль тестових завдань оцінюють за шкалою:

59 % та менше правильних відповідей	оцінка «2»
60% - 74% правильних відповідей	оцінка «3»
75 % -89 % правильних відповідей	оцінка «4»
90-100% правильних відповідей	оцінка «5».

- усна відповідь на стандартизовані питання
- розв'язування клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок на трупах, тренажерах та біологічному матеріалі.

За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно шкали (розподілу). У випадку якщо під час формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття студент отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

«5» - 18 балів

«4» - 15 балів

«3»- 11 балів

«2»- 0 балів

Контроль та оцінювання письмової роботи «Протокол операції» (не обов'язковий компонент для поглибленого вивчення дисципліни). Оцінювання «Протоколу операції» здійснюється під час відповідного практичного заняття або здійснюються викладачем індивідуально в додатковий час (у 5 балів), які додаються до суми балів поточної успішності в окремій графі академічного журналу. Студент може виконати одну письмову роботу «Протокол операції» за курс дисципліни.

Контроль та оцінювання індивідуальної самостійної роботи (ІСР) (не обов'язковий компонент для поглибленого вивчення дисципліни). Індивідуальна самостійна робота (ІСР) проводиться у вигляді оглядів літератури, мультимедійних презентацій або відео матеріалів з проблемних та історичних питань клінічної анатомії, розвитку сучасних оперативних втручань тощо. Оцінювання індивідуальної самостійної роботи (ІСР) здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті або здійснюються викладачем індивідуально в додатковий час (від 3 до 5 балів). Бали оцінки ІСР зараховуються в окремій графі академічного журналу.

При засвоєнні кожної теми дисципліни за поточну навчальну аудиторну діяльність, ІСР, письмову роботу «Протокол операції» студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою, які конвертуються у бали.

Співвідношення традиційної шкали оцінок та балів за різні форми аудиторної та індивідуальної самостійної роботи								
Практичні заняття 10 (20 годин),	5	18	СРС (60 годин)	5	10	Протокол операції 1 за курс	5	10
	4	15		4	8		4	8
	3	11		3	4		3	4
							2	0

Оцінювання:

Оцінювання дисципліни здійснюється по завершенню вивчення усіх тем модуля на останньому практичному занятті.

До кінцевого контролю (диференційного заліку) допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені начальною програмою, були присутні на 75% аудиторних заняттях (практичні заняття) із тією накопиченою сумою балів впродовж вивчення дисципліни. Допуск у бальному вираженні не встановлюється.

До диференційного заліку не допускаються студенти, що пропустили 4 та більше практичних занять та вважаються такими, які не виконали навчальну програму і план з дисципліни.

Оцінювання дисципліни у формі диференційованого заліку здійснюється на підставі суми балів, що отримав студент за поточне навчання, виконання ІСР та написання протоколу анестезій.

Сума балів має бути не меншою, ніж мінімально необхідна і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, тобто складає 111 балів.

Дисципліна вважається зарахованою, якщо студент за поточну навчальну діяльність набрав 111 та більше балів.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні дисципліни – 200 балів, яка включає поточну навчальну діяльність бали за практичні заняття, ІРС та написання протоколу).

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні:

Кількість балів за дисципліну	Оцінка за 4-ри бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
170-200	5	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
155-169	4	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
140-154		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
139-125	3	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
111-124		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
60-110	2	FX	Незадовільно
1-59		F	Незадовільно

13. Методичне забезпечення

- методичні рекомендації до кожного практичного заняття
- методичні рекомендації для виконання самостійної роботи до кожного практичного заняття
- методичні рекомендації для написання протоколів оперативних втручань
- база тестових завдань для кожного практичного заняття
- база ситуаційних задач для кожного практичного заняття
- перелік стандартизованих питань до кожного практичного заняття
- перелік практичних навичок

14. Рекомендована література

Базова

1. Півторак В.І., Проніна О.М., Вовк Ю.М., Гнатюк М.С., Антіпов М.В. та інші. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та шиї: (Підручник) - Вінниця: Нова Книга, 2016. – 312 с.
2. Клінічна анатомія та оперативна хірургія. Т. 1: підручник / В.І.Півторак, О.Б.Кобзар, С.М.Білаш [та ін.] за ред. В.І.Півторака, О.Б.Кобзаря. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – 568 с.
3. Ахтемійчук Ю.Т., Ю.М. Вовк, С.В. Дорошенко; О.Б.Кобзар; М.П.Ковальський; І.Л.Первак; В.І.Півторак; К.О.Прокопець; Н.Ю.Радомська; О.А.Радомський;

М.В.Пархоменко; Т.Т.Хворостяна //Оперативна хірургія і клінічна анатомія - Київ, ВСВ "Медицина", 2018 . – 504 с.

- 4.Короткий курс топографічної анатомії та оперативної хірургії: навчальний посібник. /Півторак В.І., Кобзар О.Б., Шевчук Ю.Г. - Вінниця. Нова книга, 2015,- 224 с.
- 5.Короткий курс клінічної анатомії та оперативної хірургії: навчальний посібник / В.І.Півторак, О.Б.Кобзар, Ю.Г.Шевчук. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 224 с.
- 6.Tsyhykalo O.V. Topographical anatomy and operative surgery; textbook for english-speaking foreign students / Olexander Tsyhykalo - Вінниця : Нова Книга, 2011. – 528 с.
- 7.Moore Keith L., Dalley Arthur F. Clinically oriented anatomy --LIPPINCOTT WILLIAMS & WILKINS A Wolters Kluwer Cornpany - Philadelphia • Baltimore • New York • London Buenos Aires • Hong Kong • Sydney • Tokyo 4th ed.- 1999. – 1183 p.
- 8.Mehrkens H. Peripheral regional anesthesia / H. Mehrkens, P. Geiger, J. Winkelmann. – [2-nd expanded edition]. – 2010. – 95 p.
- 9.Arbona L. Ultrasound – guided regional Anesthesia. A practical Approach to Peripheral Nerve Blocks and Perineural Catheters / L. Arbona, B. Khabiri, J. Norton. – Cambridge University Press. – 2011. – 194 p.

Допоміжна

- 1.Бурих М.П. Топографічний підхід до вивчення тіла людини. – Харків, 2005. – 300 с.
- 2.Вайда Р.Й.// Основи клінічної анатомії та оперативної хірургії. Лекції. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.- 464 с.

15. Інформаційні ресурси

<https://likar.nmuofficial.com>
<https://sites.google.com/view/dep-osta-nmu-kyiv-ukr>
<http://www.medscape.com>
<http://www.meduniv.lviv.ua/links/ Best World Medical Sites Collection for Health Professionals and Medicine Students>
<http://www.bsmu.edu.ua/files/CAS/>
http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/kaoch/texts.html
<http://www.worldcat.org/>